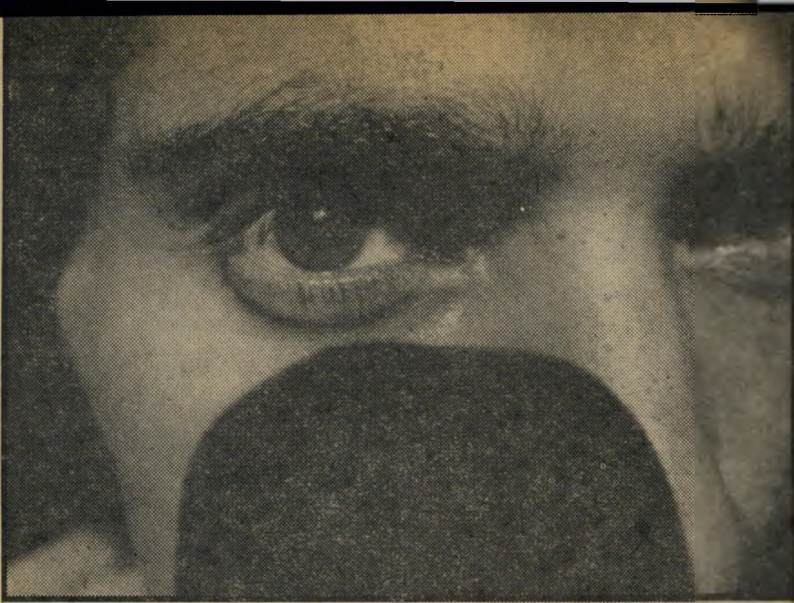

תורם הלב?

זהו חיים פישלר בן 36, עובד חברת פולקסוואגן, שגורה בראשו בעת ששודדים חטפו מידיו תיק ציידים וכסף שעמד להפקיד בבנק הפועלים ברמת גן. פישלר נוחח ביום הרביעי בשבוע שעבר בבית החולים ביילינסון, ואובחנה אצלו פגיעה מוחית קשה. מותו נקבע למחרת בבוקר, בשעה שבה הושלח הלב אצל מעד עזאם, דבר שעורר את החשד כי ליבו הוא שימש להשתלה.

מקבל הלב

צילום תקריב של עיניו של פקיד הבנק מטייבה, מעד עזאם, כפי שצילם את עצמו לפני מיספר חודשים. מעד הוא צלם חובב, שעסק גם בצילום חתונות בכפרו כפרנסה צדדית. השתלת הלב בחזהו בוצעה אחרי שהרופאים קבעו כי נותרו לו חודשי חיים ספורים בלבד, וכי אין כל דרך או תרופה להצלתו אלא השתלתו של לב בריא. הוא עצמו החליט על ההסכמה להשתלה.

עניין שבבני

אותו הביתה. נתנו לו תרופה שבולמת את התפתחות המחלה, ואמרו לו לבוא כל כמה חודשים לבקורת. הוא הרגיש טוב, וחזר לעבודה. "לפני כשלושה חודשים הוא שוב חש ברע. היו לו קשיי נשימה. הוא הרגיש עייפות הקיאה הרבה פעמים. לא יכול לאכול. לקחנו אותו שוב לבית החולים. אז קראו לנו הרופאים ואמרו לנו: המצב קשה. המחלה נמצאת בשלב מתקדם. נשאר לו זמן מוגבל לחיות. אולי חודש, אולי שנה, אבל אין סיכוי להציל אותו. יותר טוב שאת הזמן שנשאר לו לחיות יבלה בבית, בתוך המישפחה."

"מעד ידע שמצבו קשה, אבל מה המצב בדיוק לא ידע. הוא בא הביתה, נשאר שבוע ימים ועוד פעם המצב שלו החמיר."

הסיכוי היחידי:

השתלה

מחלת הלב שאובחנה אצל מעד עזאם היתה קארדיومیופאטיה. מחלת לב גיוונית הפוגעת בשריר הלב, גורמת התנפחות חדר הלב ואי-ספיקה. כשם שלא ידוע גורם המחלה, כך לא ידועות גם הדרכים לריפוייה. החולה צפוי למוות ודאי תוך זמן קצר.

מי שהיה מודע לכך ראשון היה אחיו הבכור של מעד, מוחמד, העובד כפועל ב"בית-חרושת לטכסטיל נוסף על עיסוקו בציור.

"לפני שלושה חודשים גילו לי הרופאים שאין תיקווה להציל את חיי מעד", מספר מוחמד. "העדפתי שלא לספר לו על כך. ניסיתי לברר בכוחות עצמי מה אפשר לעשות בשבילו. התקשרתי עם בתי חולים בכל העולם. הצלחתי להשיג ציין לומים של הלב שלו, ושלחתי אותם לי חו"ל. כל התשובות שקיבלתי היו שאין סיכוי לחייו, מלבד השתלה. התקשרתי במיוחד לבית החולים ביוסטון שבטקסס, שחברים אמרו לי שהוא הטוב ביותר ב"בית החולים. גם שם אמרו לי שהסיכוי היחידי הוא השתלה. אבל הם לא היו מוכים נים לבצע אותה. זה גם עולה הרבה מאד כסף, והם לא עושים ניתוחים אם יש אפילו סיכון של 20% שזה לא יצליח. הם מוכרחים להצליח בהשתלה, כדי לש" מור על השם של בית החולים. במקרה שלו, הם לא יכלו לערוב שזה יצליח."

"לבסוף הגעתי להכרה שבאף מקום בי עולם לא יעשו למעד את ההשתלה. ידעתי שאין ברירה, שהוא לא יחיה אם לא יעשו לו השתלה. רק אז, כשאמרו לי שאין סיכוי אחר, החלטתי שיעשו את ההשתלה בארץ. אז התקשרתי עם הפור פסור מוריס לוי."

(המשך בעמוד 36)

קן, ניסה להתקבל לבית-הספר הדרמאטי בית צבי ברמת גן, אך נידחה. בלי-כריי רה החל עובד כפקיד בנק הפועלים, תחילת בטייבה ואחר-כך בסניף נתניה. בש" עות הפנאי עסק בתחביבו — צילום אמ" נותי, אותו הפך גם לפרנסה שנייה, כ" צלם-חתונות בכפרו.

לפני 16 חודשים, בעת שעמד לקבל קביעות בבנק נדרש, בהתאם לתקנות, לע" בור בדיקות רפואיות. בדיקות אלה לא העלו כל מימצאים על ליקוי בליבו. הוא נמצא בריא לחלוטין. "לילה אחד, לפני שנה וחודשיים", מספר אחיו, אחמד עזאם (26), "התחיל מעד להשתעל. הוא הקיא כמה פעמים במשך הלילה. בבוקר לקחנו אותו לבית החולים מאיר בכפר-סבא. חשבנו שיש לו דלקת-ריאות. אבל כשבדקו אותו שם, אמרו שיש לו משהו לא בסדר בלב. הוא שכב שם כשבוע, ואחר-כך שלחו

מסר לעורך מיבזקי החדשות של התחנה הצבאית את כל הפרטים בקשר להשתלה שבוצעה בגופו של מעד עזאם, הצעיר מטייבה. כל הניסיונות למנוע את פירסום הידיעה או לעכבה, עלו בתוהו.

עד לפני 14 חודשים היה מעד עזאם צעיר בריא וחסון, שכל צל של מחלה לא העיב על חייו. מעד הוא אחד משמונת ילדיו של עבדאללה עזאם, פועל-בניין, בן לאחת המישפחות המסועפות של הכפר טייבה במשולש, מול תול-כרם. כבוגר בית-ספר תיכון מקצועי (במגמת המסגר רות), הירבה מעד לעסוק בספורט, היה כדורגלן בקבוצות הנוער והבוגרים של הפועל טייבה.

הוא לא גילה נטייה לעסוק במיקצוע שלמד. כמו אחיו הבכור, מוחמד, שהפך צייר מצליח והתערה בחוגי הבהמה התל-אביבית, ביקש גם מעד לתת ביטוי לכיש-רונותיו האמנותיים. הוא שאף להיות שח-

גים הדתיים במדינה, במיסגרת מילחמתם נגד ניתוחי-המתים, אשר אליו נילוה גם ויכוח ציבורי, של אבירי המוסר הצרופי, ששללו — מנימוקים שונים — שתילת אברי של אנשים שמתו מוות קליני בגופם תיהם של אנשים חיים.

מסע הסרור וההפתחה, שלווה גם ב" אימים של הגשת תביעות מישפטיות נגד הרופאים מבצעי ההשתלות, השיג את יע" דו. במשך תשע שנים, שבהן בוצעו ב" עולם מאות השתלות-לב, שהצליחו להא" ריך את חייהם של חולי-לב שנגזר עליהם למות, כאשר ההשתלה הפכה כבר אירוע שיגרתי כמעט, הוקפא תחום זה של רפ" את-הלב בישראל.

זאת, אולי, היתה הסיבה שאת מקום ההתרגשות בליבותיהם של הרופאים וה" אחיות שהיו שותפים למיבצע ההשתלה הנוכחי, תפסה תחושה אחרת: זו של שות" פות למעשה שנעשה בסודיות ובמחשבת, וחשש עמוק מפני חשיפתו וגילויי ברכים.

מסך הסודיות

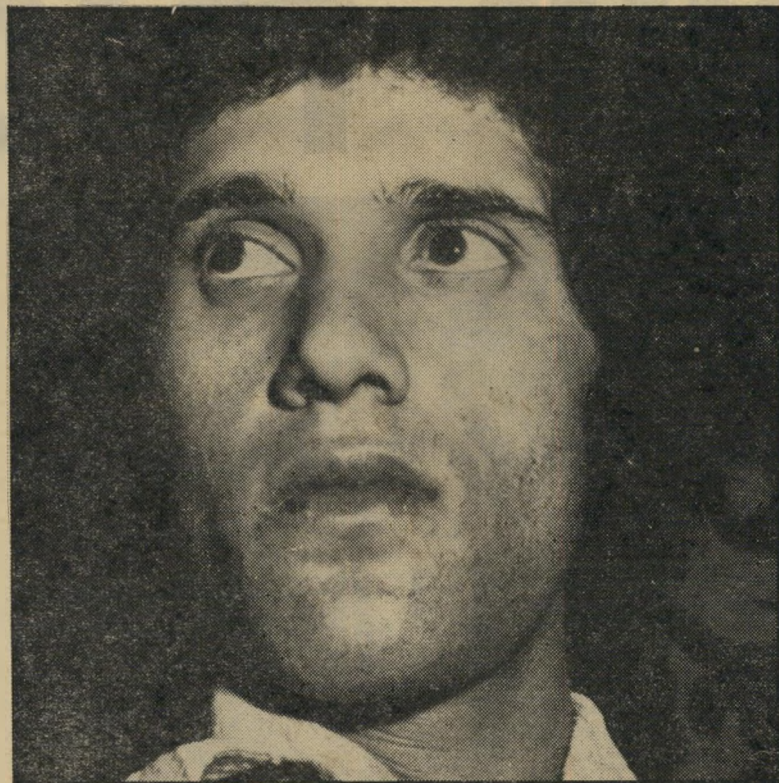
נפרץ

מעשה, חזרה הפרשה על עצמה בדייקנות מדהימה.

גם ב-1968 ניסו הפרופסור מוריס לוי וחבריו לשמור את ביצוע השתלת-הלב הראשונה בסוד, כדי למנוע את תגובות הזעם של החוגים החרדים במדינה. לוי, שהיה כבר אז בעל הישגים בינלאומיים בתחום השתלת-אברים וניתוחי-לב-פתוח, ציין מייד אחרי השתלת-הלב הראשונה, זו של כריסטיאן בארנארד, כי הוא מוכן — מבחינת הידע והנתונים הטכניים — עומדים לרשותו — לבצע השתלות-לב גם בישראל. אולם הוא נמנע מכך, מתוך חשש מתגובות הציבור הדתי. כשהחליטו לבסוף להעז ולבצע השתלה, כדי להציל את חייו של אדם שנגזר עליו למות, ביקשו הפרופסור לוי וחבריו לש" מור את המיבצע בסוד. אלא שמעטה ה" סודיות התפוצץ עוד בעת שנערך ניתוח ההשתלה.

מקור סמוי הודיע לעיתונות ולרדיו על ביצוע ההשתלה. כתב למרחב, יונה שמשי, הצליח להגיע לבית-החולים עוד במהלך ההשתלה. קרובי שתול-הלב, שסברו ב" עות כי הוא קרוב-מישפחה של האיש ש" תרם את ליבו ליצחק סולם, מסרו לו את כל הפרטים הנוגעים למקבל הלב. למחרת פורסם הסיפור כולו תחת הכותרת הרא" שית של למרחב. מחול השדים סביב מע" שההשתלה החל.

הפעם, במיקרה הנוכחי, הצליחו הרופאים לשמור את מיבצע ההשתלה בסוד במשך 12 שעות. בבוקר יום השישי ב" שבוע שעבר צילצל אלמוני לגלי-צה"ל,

מעד עזאם

זהו הצעיר הערבי מטייבה שהפך שתול-הלב השני בישראל. כמעט עשר שנים אחרי שבוצעה השתלת-הלב הראשונה בארץ תחם מעד, מרצונו החופשי, על כתב-ההסכמה שלפיו הוא מחיר לבצע בו השתלת-לב. הוא עשה זאת אחרי שהובהר לו כי זהו הסיכוי היחידי שנותר לו להישאר בחיים.